

سیری در

خرم آباد

تنکابن

شامل شهر خرم آباد و دهستان‌های بلده، دوهزار و سه هزار

شولین

بیژن ابوالقاسمی

شهریار ابوالقاسمی

نادر ابوالقاسمی

سال ۱۳۹۵

سرشناسه	ابوالقاسمی، بیژن، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور	سیری در خرم آباد تنکابن شامل: شهر خرم آباد و دهستان های بلده، دوهزار و سه هزار / مولفین بیژن ابوالقاسمی، شهریار ابوالقاسمی، نادر ابوالقاسمی، تهران: بیژن ابوالقاسمی، ۱۳۹۵.
مشخصات نشر	۱۹۰ ص: مصور، جدول.
مشخصات ظاهری	
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۶۲۰۰-۰ : ۱۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	تنکابن (شهرستان)
موضوع	Tonekabon (Iran)
شناسه افزوده	۱۳۴۴ -
شناسه افزوده	۱۳۴۸ -
رده بندی کنگره	۱۳۹۵ الف ۷۰ DSR
رده بندی دیویی	۹۵۵/۲۲۷۶
شماره کتابشناسی ملی	۴۴۴۲۲۴۶

اسم کتاب: سیری در خرم آباد تنکابن شامل: شهر خرم آباد و دهستان های بلده، دوهزار و سه هزار
 مؤلفین: بیژن ابوالقاسمی، شهریار ابوالقاسمی، نادر ابوالقاسمی
 ویراستار: مصطفی قنبریان
 ناشر: مؤلف، تلفن ۰۲۱-۳۲۴۱۳۱۰۲
 نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵ تیراژ: ۵۰۰ قطع و صفحه: وزیری / ۱۹۰
 چاپ و صحافی: مرکز چاپ بلاغ
 قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۶۲۰۰-۰

فصل اول:

۲۱ (۱) - نگرشی بر استان مازندران و شهرستان تنکابن

۲۲ (۱-۱) - استان مازندران

۲۶ (۱-۲) - شهرستان تنکابن

فصل دوم:

۳۵ (۲) - خرم‌آباد، مرکز - کرمت و پس از آن

۳۶ (۲-۱) - اقوام منطقه‌ی تنکابن

۳۸ (۲-۲) - خرم‌آباد، مرکز حاکمیت

۴۲ (۲-۳) - وجه‌تسمیه‌ی خرم‌آباد

۴۳ (۲-۴) - خرم‌آباد در سفرنامه‌های تاریخی

۵۱ (۲-۵) - خرم‌آباد پس از مرکز قدرت

۵۵ (۲-۶) - کنکاشی در شهر خرم‌آباد فعلی

۵۶ (۲-۶-۱) - حدود و جمعیت شهر

۵۸ (۲-۶-۲) - فامیلی‌های ساکن در حوزه شهری

۶۰ (۲-۶-۳) - مسجد جامع شهر

- ۶۱ (۲-۶-۴) - شهرداری
- ۶۲ (۲-۶-۵) - شورای اسلامی شهر
- ۶۳ (۲-۶-۶) - بخشداری
- ۶۴ (۲-۶-۷) - مرکز برق
- ۶۶ (۲-۶-۸) - شرکت تعاونی روستایی
- ۶۶ (۲-۶-۹) - ایستگاه تحقیقات مرکبات
- ۶۹ (۲-۶-۱۰) - کتابخانه عمومی شهر
- ۶۹ (۲-۶-۱۱) - امور سرپرست ورزش
- ۷۱ (۲-۶-۱۲) - دانشگاه پیام نور
- ۷۲ (۲-۶-۱۳) - اقتصاد و اشتغال
- ۷۳ (۲-۶-۱۴) - بازار روز شهر
- ۷۴ (۲-۷) - شهدای شهر خرم آباد

فصل سوم:

- ۷۹ (۳) - دهستان‌های بخش خرم آباد
- ۸۰ (۳-۱) - دهستان بلده و آبادی‌های آن
- ۸۳ (۳-۱-۱) - آبکوله‌سر بزرگ
- ۸۳ (۳-۱-۲) - آغوزکله
- ۸۵ (۳-۱-۳) - آغوزکُتی (آغوزدارکلام)

- ۸۵ (۳-۱-۴) - استخر سر
- ۸۵ (۳-۱-۵) - اسد آباد (سوتاکی)
- ۸۵ (۳-۱-۶) - اکبر آباد
- ۸۶ (۳-۱-۷) - امیر آباد
- ۸۶ (۳-۱-۸) - امام زمین
- ۸۷ (۳-۱-۹) - بر سبور
- ۸۷ (۳-۱-۱۰) - بدله
- ۸۸ (۳-۱-۱۱) - پَسکَلَا، بر گ
- ۸۸ (۳-۱-۱۲) - پَلهمدشت
- ۸۹ (۳-۱-۱۳) - پُردارم
- ۸۹ (۳-۱-۱۴) - پَرچین پشته
- ۸۹ (۳-۱-۱۵) - پُرده سر
- ۸۹ (۳-۱-۱۶) - تازه آباد
- ۸۹ (۳-۱-۱۷) - تَلوسرک
- ۹۰ (۳-۱-۱۸) - تُشکون
- ۹۱ (۳-۱-۱۹) - توسا کله
- ۹۱ (۳-۱-۲۰) - توسا کُتی (توسا کلام)
- ۹۱ (۳-۱-۲۱) - خُم گردن

- ۹۲ - (۳-۱-۲۲) - خُشک‌رود
- ۹۲ - (۳-۱-۲۳) - داربار
- ۹۲ - (۳-۱-۲۴) - درازلات
- ۹۲ - (۳-۱-۲۵) - زمین‌بن
- ۹۳ - (۳-۱-۲۶) - زردکند
- ۹۳ - (۳-۱-۲۷) - سنگ‌رده (سنگ‌مال)
- ۹۳ - (۳-۱-۲۸) - ساروز
- ۹۴ - (۳-۱-۲۹) - سامان
- ۹۵ - (۳-۱-۳۰) - سیوای
- ۹۵ - (۳-۱-۳۱) - شیروان‌محلّه
- ۹۵ - (۳-۱-۳۲) - شیرج‌محلّه بزرگ
- ۹۶ - (۳-۱-۳۳) - شیرج‌خیل
- ۹۶ - (۳-۱-۳۴) - شهیدآباد
- ۹۷ - (۳-۱-۳۵) - صادق‌آباد (چاکا) و (تلوسرک، واپشته و میان‌لک)
- ۹۷ - (۳-۱-۳۶) - عزیزآباد (کرات‌چال و کیشک‌لستان)
- ۹۸ - (۳-۱-۳۷) - عسگرآباد
- ۹۸ - (۳-۱-۳۸) - قلعه‌گردن
- ۹۸ - (۳-۱-۳۹) - قاشق‌تراش محلّه

۹۹	(۳-۱-۴۰) - کِرات کله
۹۹	(۳-۱-۴۱) - کَرَف
۹۹	(۳-۱-۴۲) - کِراجو بکنار
۱۰۰	(۳-۱-۴۳) - کنارور
۱۰۰	(۳-۱-۴۴) - کُل لات
۱۰۰	(۳-۱-۴۵) - کِلاچ پا
۱۰۰	(۳-۱-۴۶) - گیل سله
۱۰۱	(۳-۱-۴۷) - کرمانشاه
۱۰۲	(۳-۱-۴۸) - گاوپل
۱۰۲	(۳-۱-۴۹) - گُلعلی آباد (کُل پل)
۱۰۳	(۳-۱-۵۰) - لشگری
۱۰۴	(۳-۱-۵۱) - لُتای
۱۰۴	(۳-۱-۵۲) - لیره سر
۱۰۵	(۳-۱-۵۳) - منصور آباد (شاقوزکُتی)
۱۰۵	(۳-۱-۵۴) - مَزِرک
۱۰۶	(۳-۱-۵۵) - میانکوه محله
۱۰۶	(۳-۱-۵۶) - مازو بِنِ سفلی
۱۰۶	(۳-۱-۵۷) - میانسرا

- ۱۰۷ (۳-۱-۵۸) - مهدی آباد
- ۱۰۷ (۳-۱-۵۹) - نعمت آباد (کَرچکله)
- ۱۰۷ (۳-۱-۶۰) - نعیم آباد (تازه آباد)
- ۱۰۸ (۳-۱-۶۱) - وُلَمروود
- ۱۰۸ (۳-۱-۶۲) - هَمش بور
- ۱۰۹ (۳-۱-۶۳) - هراتیر
- ۱۰۹ (۳-۲) - شهدای - استان بلده
- ۱۱۵ (۳-۳) - وجهه سیه دهرار و سه هزار
- ۱۱۶ (۳-۴) - دهستان دومرار و آبادی های آن
- ۱۱۹ (۳-۴-۱) - اشکوار محله
- ۱۲۱ (۳-۴-۲) - امامزاده قاسم
- ۱۲۱ (۳-۴-۳) - بالا اشتوج
- ۱۲۲ (۳-۴-۴) - بالاس
- ۱۲۲ (۳-۴-۵) - بَرَسه
- ۱۲۳ (۳-۴-۶) - پایین اشتوج
- ۱۲۳ (۳-۴-۷) - پَلط دارین
- ۱۲۳ (۳-۴-۸) - چاره سر
- ۱۲۳ (۳-۴-۹) - شانِه تراش محله

- ۱۲۳ (۱۰-۴-۳) - غسل محله
- ۱۲۴ (۱۱-۴-۳) - کلیشم
- ۱۲۵ (۱۲-۴-۳) - گلستان محله و یاقداشت
- ۱۲۶ (۱۳-۴-۳) - میانکوه
- ۱۲۶ (۱۴-۴-۳) - میانکوه سادات
- ۱۲۶ (۵-۴-۱) - نرس
- ۱۲۷ (۱۶-۴-۳) - نوشا
- ۱۲۸ (۱۷-۴-۳) - هلو
- ۱۲۸ (۵-۳) - شهدای دهستان دوردران
- ۱۳۰ (۶-۳) - دهستان سه هزار و آبایی های آن
- ۱۳۸ (۱-۶-۳) - آتش محله
- ۱۳۹ (۲-۶-۳) - آرود
- ۱۴۱ (۳-۶-۳) - جیربالان
- ۱۴۱ (۴-۶-۳) - حرآباد (کلام لات)
- ۱۴۱ (۵-۶-۳) - خانیان
- ۱۴۳ (۶-۶-۳) - داس دره
- ۱۴۳ (۷-۶-۳) - درجان
- ۱۴۶ (۸-۶-۳) - راور (گااور)

- ۱۴۶ - (۳-۶-۹) - سرواش پشته
- ۱۴۶ - (۳-۶-۱۰) - سیرن
- ۱۴۷ - (۳-۶-۱۱) - سلج انبار (سلمبار)
- ۱۴۷ - (۳-۶-۱۲) - شهرستانک (شهرسان)
- ۱۴۸ - (۳-۶-۱۳) - کتارولات
- ۱۴۸ - (۳-۶-۱۴) - مران
- ۱۴۹ - (۳-۶-۱۵) - کوربین
- ۱۴۹ - (۳-۶-۱۶) - غارن داین
- ۱۵۰ - (۳-۶-۱۷) - یاندشت
- ۱۵۰ - (۳-۶-۱۸) - یوج
- ۱۵۱ - (۳-۷) - شهدای دهستان سه هزار

فصل چهارم:

- ۱۵۵ - (۴) - پیشینه‌ی فرهنگی و جاذبه‌ی طبیعی بخش خرم‌آباد
- ۱۵۶ - (۴-۱) - پیشینه‌ی فرهنگی
- ۱۵۷ - (۴-۲) - آثار قبل از اسلام
- ۱۵۹ - (۴-۳) - دژها، مراکز زیارتی و دیگر آثار
- ۱۵۹ - (۴-۳-۱) - دژ تُنکا
- ۱۶۱ - (۴-۳-۲) - بُقعه‌ها

۱۶۲	(۴-۳-۳)- بقایای راه صفوی در منطقه سه هزار و دوهزار
۱۶۳	(۴-۳-۴)- پل خشتی قلعه گردن
۱۶۳	(۴-۳-۵)- پل دو دهانه‌ی هلوئین تُشکون
۱۶۴	(۴-۳-۶)- کاروان‌سرای سنگی دوبرادران
۱۶۵	(۴-۴)- سبک زندگی و صنایع دستی
۱۷۵	(۴-۵)- آداب‌های طبیعی و تفریحی
۱۷۷	(۴-۶)- منطقه تفریحی و بیلاقی سه هزار
۱۸۲	(۴-۷)- منطقه تفریحی و بیلاقی دوهزار
۱۸۴	(۴-۸)- جنگل‌های لیرد سر
۱۸۴	(۴-۹)- فرجام سخن
۱۸۶	تشکر و قدردانی
۱۸۸	منابع

مقدمه:

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رُزِقُوا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَتُوا بِهِ
مُتَشَابِهًا (بقره/۲۵)

"به کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند، بشارت ده که
باغ‌هایی را بهشتی برای آن‌هاست که نهرها از زیر درختانش جاری است.
هر زمان که میوه‌ای را از آن، به آنان داده شود، می‌گویند: «این همان است که
قبلاً به ما روزی داده شد، بعد، به ما» (ولی این‌ها چقدر از آن‌ها بهتر و عالی‌تر
است.)» و میوه‌هایی که برای آن‌ها آورده می‌شود، همه (از نظر خوبی و
زیبایی) یکسان‌اند."

این وعده‌ی الهی است، کسانی که خداوند مرز او را نگه می‌دارند، در
آخرت از چنان نعمتی برخوردار خواهند شد که هیچ‌کس و قسم اندکی از آن
در دنیای مادی تجلی یافته و نصیب آنان گشته است.
انتخاب این آیه‌ی شریفه از سوره‌ی مبارکه‌ی بقره در مقامی به جهت
برخورداری از نعمت‌های فراوان خداوندی است که در این منطقه از
مرزوبوم کشور عزیزمان واقع شده است و همگان از آن بهره‌مند هستند.
شهر خرم‌آباد قسمتی از شهرستان تنکابن است که بنا بر شواهد تاریخی و

به گواهی مردان و زنانی که غبار تجربه بر جبین آنان نقش بسته است، قدمتش از شهر تنکابن بیشتر است.

شهرها و ممالک مانند اقوام و قبایل در بستر زمان دستخوش فراز و فرودهایی می‌شوند که خرم‌آباد نیز از این امر مستثنی نبوده است.

از ابتدای قدرت یافتن خاندان خلعت‌بری‌ها در تنکابن که مصادف است با تأسیس سلسله قاجار، خرم‌آباد به‌عنوان مرکز قدرت در منطقه بُروز و ظهور یافت و رونق شد و توسعه گذاشت.

با سقوط سلسله قاجاریه، زوال قدرت خاندان خلعت‌بری‌ها نیز فرا رسید. از همان هنگام شهر خرم‌آباد هم سیر نزولی پیدا کرد به‌طوری‌که مرکزیت منطقه‌ی تنکابن با آغاز حکومت سلسله پهلوی رفته‌رفته، از خرم‌آباد به شهر جدید الاحداث شهسوار (تنکابن) فعلی منتقل گشت.

شهرستان تنکابن در حال حاضر به سه بخش تقسیم می‌شود که خرم‌آباد یکی از آنهاست.

در این مجموعه قبل از پرداختن به بخش خرم‌آباد که با رویکرد جغرافیای طبیعی، تاریخی و فرهنگی این منطقه همراه خواهد بود، نگاهی اجمالی به استان مازندران و شهرستان تنکابن خواهیم داشت. هرچند در مورد هر یک از موضوعات یادشده می‌توان کتابی جداگانه نگاشت. اما شاید این مکتوب

حُسنِ شروعی باشد تا دیگر بزرگواران و استادانِ این خطّه در جهت تکمیل آن گام‌های مؤثرتری بردارند.

توصیه می‌شود، به دلیل پیوستگی مطالب کتاب، از مطالعه گزینشی آن پرهیز شود تا در دریافت مطالب شک و شبهه‌ای ایجاد نگردد.

لازم به ذکر است آمارهای نفوس و مسکن ذکر شده در این اثر مربوط به سرشماری نفوس و مسکن عمومی کشور در سال ۱۳۸۵ است و در زمان تألیف، آمارگیری مربوط به سال ۹۵ در حال انجام بود.

این مکتوب مطالبی بسبب و نقص نیست، بی‌شک دیکته‌ی ننوشته از غلط مبراست. اما از سرِ دیگر باید پذیرفت که دیکته‌ی همراه با غلط به مراتب بهتر از ننوشتن آن است. لذا از خوانندگان بزرگوار و فرهیخته، استدعا دارد نگارندگان را از نظرات مدبران خود بهره‌مند سازند. تا از نواقص و اشتباهات کار خود مطلع شده و چنانچه این اثر به چاپ مجدد برسد در رفع این نواقص برآیند.

با تشکر، مؤلفین - پاییز ۱۳۹۵